

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/12/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7714205301
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Duditš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2018:7714205301.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Duditša a sudkýň JUDr. Evy Feťkovej a Mgr. Angeliky Sopoligovej v spore žalobcov: 1/ A. L., D.. XX.XX.XXXX a 2/ O. L., D.. XX.XX.XXXX, P. N. S. R. XXX, XXX XX R., zastúpených JUDr. Jurajom Kusom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Nám. Osloboditeľov 10, proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o náhradu škody, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Michalovce z 26.09.2016 č. k. 19C/58/2014-291 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku I. v časti o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 25.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti m e n í tento výrok tak, že žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

II. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku II. v časti o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 25.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti m e n í tento výrok tak, že žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

III. P r i z n á v a žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

IV. Z r u š u j e rozsudok vo výroku V. o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Michalovce (ďalej iba „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26.09.2016 (v poradí druhým v tomto konaní) rozhodol tak, že:

I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1. rade náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 50.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku,

II. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 50.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku,

III. vo zvyšku návrh zamietol.

IV. Rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá na náhradu trov konania právo.

V. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 6.000,- eur na účet Okresného súdu Michalovce, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie v tomto konaní rozhodoval o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali zaplata náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vychádzali pritom z toho, že

náhrada nemajetkovej ujmy je súčasťou náhrady škody, ktorá vznikla v dôsledku dopravnej nehody dňa 05.01.2012, pri ktorej zahynul ich syn L.. A. L..

3. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil tým, že dňa 05.01.2012 vodič osobného motorového vozidla značky A. XXX, I.S.: G. XXX I., Y. Z. neprispôsobil rýchlosť jazdy, stavu a povahe vozovky a prešiel do protismeru, kde sa zrazil s protiúdcim motorovým vozidlom. Pri dopravnej nehode na mieste zahynul syn žalobcov L.B.. A. L., D.. XX.XX.XXXX. Prevádzkovateľom motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená, bol zamestnávateľ nebohého L.. A. L. Inžinierske stavby a. s. Košice. V čase prevádzky a vzniku dopravnej nehody bolo vozidlo poistené pre prípad škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla u žalovanej. Poistná udalosť bola žalovanej riadne nahlásená. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že nebohý syn žalobcov bol slobodný a býval s nimi v spoločnej domácnosti. Žalobca v 1. rade uviedol, že stratu syna pociťuje veľmi, pretože do neho obaja rodičia vkladali veľké nádeje, pomáhal v rodine a v domácnosti. Žalobkyňa v 2. rade vypovedala, že jej život sa po smrti syna zmenil a ani nevie opísať, ako to prežívala. Súd prvej inštancie uzavrel, že v konaní nebolo sporné to, že syn žalobcov L.. A. L. bol usmrtený pri dopravnej nehode, pričom prevádzkovateľ vozidla mal uzavreté povinné zmluvné poistenie o žalovaného. Spornou ostala otázka, či náhrada nemajetkovej ujmy uplatňovaná v tomto konaní môže byť hrazená z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, teda, či žalovaná je vecne pasívne legitimovaná v tomto konaní. Súd prvej inštancie bol v tejto otázke viazaný právnym názorom odvolacieho sudu vyjadreným v uznesení z 26.02.2016 č. k. 3Co/91/2015 - 256. Podľa vysloveného názoru odvolacieho súdu v rámci náhrady škody podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej iba „zákon o PZP“) v znení neskorších predpisov, prichádza do úvahy aj náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody. Preto zostávalo súdu prvej inštancie vyriešiť otázku základu nároku na nemajetkovú ujmu a jej výšku.

4. Pokiaľ sa týka základu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uviedol súd prvej inštancie, že hmotnoprávnymi predpokladmi priznania nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti u fyzickej osoby je existencia zásahu, jeho protiprávnosť a príčinná súvislosť medzi zásahom a protiprávnosťou zásahu. Podľa ustálenej judikatúry v prípade smrti fyzickej osoby spôsobenej protiprávnym zásahom ide o zásah do práva na súkromný rodinný život fyzickej osoby a nie je potrebné preukazovať splnenie podmienok pre priznanie nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). V prejednávanej veci je zrejmé, že takémuto zásahu došlo, pretože syn žalobcov zomrel pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil vodič Y. Z.. Následkom protiprávneho konania vodiča bola smrť syna žalobcov, čím objektívne došlo k zásahu do práva žalobcov na ich súkromný a rodinný život. Toto právo zahŕňa aj právo fyzickej osoby udržiavať vzťahy s príslušníkmi svojej rodiny a žalobcovia pre smrť syna o toto právo prišli. Aj keď sa žalovaná bránila, že do osobnostných práv žalobcu nezasiahla, jej zodpovednosť vyplýva priamo zo zákona, pretože za poisteného (či vodiča alebo prevádzkovateľa) je povinná hrdiť škodu, ktorá pri prevádzke motorového vozidla vznikla. V takomto prípade má poškodený právo domáhať sa nárokov priamo proti poisťovni podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o PZP. Čo sa týka výšky priznania nemajetkovej ujmy, vychádzal súd prvej inštancie zo súdnej praxe, okolnosti prípadu a závažnosti vzniknutej ujmy. Uviedol, že judikatúra ustálila, že v prípade smrti blízkej osoby morálna satisfakcia nepostačuje a oprávnená osoba má právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Smrť blízkej osoby nie je vyčísliteľná v peniazoch tak, ako to preukazovali žalobcovia a za smrť neexistuje ekvivalentná náhrada. Nemajetková ujma predstavuje iba určitú formu zadosťučinenia, ktorej úlohou je zmierniť následky straty a závisí od úvahy súdu podľa § 13 ods. 3 OZ. Uviedol, že podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (NS SR) sp. zn. 3Cdo/228/2012 bola za smrť otca a manželky priznaná náhrada 23.000,- eur, podľa rozhodnutia NS SR 4Cdo/139/2011 za smrť dieťaťa bola priznaná náhrada po 15.000,- eur, Vrchní soud v Prahe v rozhodnutí 1Co/161/2012 za smrť dieťaťa priznal 300.000,- Kč. Je nepochybné, že pre rodičov strata dieťaťa v akomkoľvek veku je utrpením, ktoré je ťažko ohodnotiť. Ide o individuálne prežívanie straty, ktorá patrí medzi najhoršie v živote a súd na túto okolnosť pri určení výšky náhrady prihliadal. Súd prvej inštancie vzal do úvahy, že syn žalobcov zomrel v mladom veku (30 rokov) a mal život pred sebou. Žalobcovia ako rodičia dôvodne očakávali, že sa zo syna budú ešte dlho tešiť, očakávali, že si založí rodinu a zostane s nimi bývať. Smrťou o tieto očakávania prišli. Prihliadol na námietku žalovaného, že nešlo o jediné dieťa rodičov a že žalobcovia neboli na neho odkázaní pomocou a výživou, preto považoval náhradu po 50.000,- eur pre každého rodiča za primeranú a vo zvyšku návrh zamietol. Žalobcovia poukazovali na sumy poistného plnenia uvedené v § 7 ods. 2 zákona o PZP, ide tu však o

minimálne limity poistného plnenia, čo neznamená, že poškodený má na tieto sumy bez ďalšieho právo. Žalovaný poukazoval na rozhodnutia iných senátov dovolacieho súdu, predovšetkým na rozhodnutie 3Cdo/301/2012, podľa ktorých z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu pri prevádzke motorového vozidla je krytá výlučne škoda a nie nemajetková ujma. Súd prvej inštancie bol však viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom uznesení. Nárok žalobcov na úroky z omeškania súd prvej inštancie zamietol, pretože pri náhrade nemajetkovej ujmy toto právo vzniká až rozhodnutím súdu a uplynutím lehoty na plnenie v ňom určenom. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Zároveň zaviazal žalovanú na náhradu súdneho poplatku podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.

5. Proti rozsudku podala odvolanie žalovaná, a to proti všetkým výrokom s výnimkou výroku č. III., ktorým súd prvej inštancie žalobu vo zvyšku zamietol. Odvolanie odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP, teda že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok v jeho napadnutej časti tak, že návrh žalobcov voči nej zamietne a zaviazže žalobcov na náhradu trov konania.

6. Odvolateľka nesúhlasí so závermi súdu prvej inštancie, ktoré vo vzťahu k žalovanej nemajú oporu v platnej právnej úprave, vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia relevantných právnych predpisov. Je toho názoru, že konajúci súd nesprávne rozhodol o nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože nesprávne určil jej pasívnu legitimitáciu v konaní. Nesprávne posúdil rozsah poistného krytia poisťovateľa, ktorý je daný zákonom č. 381/2001 Z. z. a nesprávne rozhodol aj o výške nároku a o výške súdneho poplatku. Žalovaná vo vzťahu k uplatňovanej náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch zotrúva na námietke absencie jej pasívnej legitimitácie z dôvodu, že podľa zákona o PZP je predmetom poistenia právo poisteného, aby poisťovňa za neho hradila poškodenému, resp. poškodeným nároky na náhradu škody na zdraví, nákladov pri usmrtení, náhrady škody na veci, ušlého zisku a účelne vynaložených nákladov na právne zastúpenie. Funkciou náhrady škody je reparácia. Predmetom poistenia tak nie je nemajetková ujma vzniknutá titulom porušenia osobnostných práv, keď prostriedky nápravy nemajetkovej ujmy majú povahu satisfakčnú. Nemajetková ujma nie je ekonomickou kategóriou a v dôsledku nemajetkovej ujmy nedochádza k zmenšeniu majetku poškodeného. Škoda a nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv sú samostatnými inštitútmi slovenského práva, pričom každý z nich má vlastnú a komplexnú právnu úpravu. V tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutia NS SR 4Cdo/168/2009, 4Cdo/839/2011 a 3Cdo/301/2012. V súvislosti s poukazom konajúceho súdu na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 z 24.10.2013 uvádza, že súd jeho nesprávnou interpretáciou z neho vyvodil nesprávny právny záver. Poukazuje predovšetkým na tú časť výroku rozhodnutia, podľa ktorého má povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode vtedy, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné vo veci samej. Z toho vyvodzuje, že otázka krytia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením je podmienená vnútroštátnou právnou úpravou. Ako vyplýva z aktuálneho rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/301/2012, NS SR tu nevzhladol dôvod na odlišný výklad ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona PZP, ani po rozhodnutí Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/2012 (Haasová proti Rastislavovi Petříkovi a Blanke Holingovej). Odvolateľka zdôrazňuje, že z ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP vyplýva, že toto poistenie nepokrýva tento druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba škodu na zdraví. Odvolateľka zastáva názor, že platný právny poriadok SR umožňuje uplatniť nárok na nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu. Oba inštitúty, právo na náhradu škody a právo na náhradu nemajetkovej ujmy je, potrebné prísne odlišovať. V súvislosti s rozhodnutím Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/2012 uvádza, že Súdny dvor je príslušný vykladať len zmluvy, rep. akty orgánov EÚ, nie je však príslušný na výklad vnútroštátnych právnych predpisov členských štátov. V súvislosti s právnym názorom vysloveným v rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 poukazuje na viacero ďalších rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. V ďalšej časti odvolania žalovaná poukazuje na povahu a dvojaké účinky (priamy a nepriamy) smernice Rady (ES) a tvrdí, že zásada eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva má obmedzenia, pričom je obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad vnútroštátneho práva contra legem. Preto použitím tzv. eurokonformného výkladu smernice nie je možné priznať alebo zaviazat fyzickú alebo

právnickú osobu na práva alebo povinnosti, ktoré sú v rozpore s vnútroštátnou právnou úpravou. V ďalšej časti odvolania tvrdí, že záver súdu o pasívnej legitímácii žalovanej je v rozpore s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom SR v rozhodnutiach 4Cdo/168//2009 a 3Cdo/301/2012, podľa ktorých povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil a jedná sa o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. Odvolateľka nesúhlasí s tým, že pre toto konanie nie je podstatným zistenie, či a ako bolo rozhodnuté o nárokoch žalobcov v konaní pred Okresným súdom Košice I sp. zn. 41C/127/2014, kde predmetom konania je totožný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. V ďalšej časti odvolania žalovaná namieta výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a má za to, že v tomto smere je rozhodnutie súdu prvej inštancie absolútne neprijateľné a nesprávne. Napriek tomu, že súd prvej inštancie vychádzal okrem iného zo súdnej praxe a poukázal na rozhodnutia NS SR a Vrchného soudu v Prahe, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v rozpätí od 15.000,- eur do 23.000,- eur, priznal náhradu vo výške 50.000,- eur pre každého zo žalobcov, pričom sám mal za preukázané, že smrť závažnejším spôsobom nezasiahla ekonomickú a sociálnu integritu žalobcov, keďže nešlo o ich jediné dieťa a neboli na neho odkázaní pomocou ani výživou. Žalovaná má naopak vedomosť, že v obdobných veciach týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy súd prizná len náhrady v rozpätí od 5.000,- eur do 15.000,- eur. V poslednom rade žalovaná napáda výrok o jej povinnosti zaplatiť súdny poplatok.

7. Žalobcovia navrhli potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. K námietke žalovanej, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je predmetom poisťného krytia podľa zákona o PZP a preto nie je daná jej pasívna legitímácia v súvislosti s argumentáciou rozsudkami NS SR uvádzajú, že tieto rozhodnutia nie sú právne záväzné v prejednávanej veci. Rozhodnutia citované odvolateľkou nie sú správne, lebo sú v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ a so smernicami Rady EHS, podľa ktorých povinné zmluvné poistenie musí pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy. Rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 bol napadnutým sťažnosťou na Ústavnom súde SR. Žalobcovia poukazujú na záväznosť judikatúry Súdneho dvora EÚ vrátane rozsudku z 24.10.2013 vo veci C-22/12. Pokiaľ sa týka právnych názorov o prednosti a priamom účinku práva EÚ, poukazujú na článok v Justičnej revue č. 6-7/2013. S odkazom na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ predkladajú novšie rozsudky odvolacích súdov Slovenskej republiky, v ktorých sú vyjadrené názory, že s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu sa v rámci náhrady škody má odškodniť aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obetiach dopravnej nehody. Opačný výklad by odporoval a bránil naplneniu cieľa smerníc Európskej únie. Žalobcovia nesúhlasia s argumentáciou žalovanej s odkazom iba na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 3Cdo/301/2012. Prikláňajú sa k myšlienke tvorivej interpretácie ustanovení právneho predpisu. K argumentácii žalovanej, že súd prvej inštancie nezisťoval stav konania na Okresnom súde Košice I sp. zn. 41C/127/2014 uvádzajú žalobcovia, že sa v tomto konaní domáhajú titulom pracovného úrazu náhrady proti bývalému zamestnávateľovi ich syna, nejde tu teda o nárok z povinného zmluvného poistenia za škodu pri prevádzke motorového vozidla. K námietke žalovanej, ktorá nesúhlasí s priznanou výškou náhrady nemajetkovej ujmy uvádzajú žalobcovia, že súd pri stanovení tejto výšky musí vychádzať z ustanovenia § 13 ods. 3 OZ, ktoré uvádza dve kritériá, a to závažnosť a okolnosti. Strata najbližšieho člena rodiny je vážnym zásahom do osobnostných práv, teda do práva na súkromný a rodinný život. Každé úmrtie najbližšieho člena rodiny zasahuje do tohto práva. Nebohý A. L. neniesol žiadnu vinu na škodovej udalosti. Žalobcovia sa odvolávajú aj na právnú úpravu v iných štátoch v Európskej únii, kde súdna prax prihliada na tri rozhodujúce kritériá, a to stupeň príbuzenstva medzi usmrteným a poškodeným, vek a skutočnosť, či žili v spoločnej domácnosti. Poukazujú na to, že v Nemecku a Rakúsku sa odškodňuje strata ľudského života sumou až 2.000.000,- eur. Žalobcovia sú toho názoru, že priznaná výška náhrady po 50.000,- eur nie je vysoká.

8. Podaním zo 14.11.2016 žalobcovia doplnili svoje vyjadrenie k odvolaniu žalovanej predložením článku „Náhrada nemajetkovej ujmy. Analýza rozsudku Najvyššieho súdu SR“ uverejneného v Bulletinu Slovenskej advokácie č. 9/2016. Predkladajú aj aktuálne rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/60/2015 a 1Co/5/2015.

9. Žalovaná v replike k vyjadreniu žalobcov nespochybňuje ani nenamieta tvrdenie žalobcov, že judikatúra Súdneho dvora EÚ je záväzná, poukazuje však opätovne na rozhodnutie vo veci C-22/2012, v ktorom Súdny dvor EÚ podával výklad smerníc, pričom neurčil, či v poisťnom krytí podľa zákona o PZP je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zdôrazňuje opätovne, že smernica zaväzuje členský štát a preto na jej obsah nie je možné prihliadať. Náhrada škody, jej rozsah a podmienky

priznania nemajetkovej ujmy sú upravené vnútroštátnym právom. Prezentovaný právny názor autora článku v Bulletine advokácie č. 9/2016 nie je dôkazom preukazujúcim pasívnu legitimáciu žalovanej.

10. Žalobcovia v duplike k replike žalovanej poukazujú na zmysel a cieľ poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov. K podaniu prikladajú aj rozhodnutia Krajského súdu v Prešove.

11. Písomným podaním zo dňa 07.04.2017 žalobcovia do spisu predložili uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 666/2016-36, ktorým bola odmietnutá sťažnosť spoločnosti Kooperativa poisťovňa a.s. Vienna Insurance Group s argumentáciou, že týmto rozhodnutím došlo k vyriešeniu posudzovanej právnej otázky, či predmetom povinného zmluvného poistenia má byť aj náhrada nemajetkovej ujmy pre pozostalých po obetiach dopravných nehôd.

12. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) posúdil podmienky prípustnosti odvolania a dospel k záveru, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou osobou a smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné. Odvolací súd prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pretože nebol daný dôvod na jeho nariadenie podľa § 385 ods. 1 CSP. Odvolací súd preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je iba čiastočne dôvodné.

13. Odvolací súd pripomína, že predmetom odvolacieho konania nebol výrok rozsudku označený číslom III., ktorým bol návrh žalobcov v prevyšujúcej časti zamietnutý, ktorý nebol napadnutý odvolaním a preto nadobudol právoplatnosť márnym uplynutím lehoty na podanie odvolania. Predmetom odvolacieho prieskumu tak boli vyhovujúce výroky č. I. a II., ako aj súvisiace výroky o trovách konania (výrok č. IV.) a o súdnom poplatku (výrok č. V. napadnutého rozsudku).

14. Odvolací súd opakovane konštatuje, že medzi sporovými stranami nie je sporný skutkový stav v tom rozsahu, že syn žalobcov L.. A. L. zahynul dňa 05.01.2012 pri dopravnej nehode, pričom prevádzkovateľ motorového vozidla, v ktorom došlo k usmrteniu, mal uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného. Žalobcovia sa domáhajú proti žalovanému náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch ako formy odškodnenia.

15. Odvolateľka predovšetkým namieta svoju pasívnu legitimáciu vo veci, to znamená, že odvolaciemu súdu zostáva najskôr rozhodnúť spornú otázku, či náhrada nemajetkovej ujmy uplatnená žalobcami má byť odškodnená žalovanou podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Odvolateľka okrem základu nároku namieta aj výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

16. Odvolací súd v prvom rade odkazuje na všeobecné závery a na právny názor vyjadrený v zrušujúcom uznesení z 26.02.2016 č. k. 3Co/91/2015 - 256. Opakuje svoje stanovisko, že judikatúra súdov Slovenskej republiky je dlhodobo jednotná v názore, že pozostalí obetí dopravných nehôd majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do ich práva na súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou blízkeho príbuzného trvalo narušený. Tento nárok sa posudzuje podľa ustanovení o náhrade nemajetkovej ujmy pri ochrane osobnosti (§ 11, § 13 ods. 2, 3 OZ). Vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí sa odvolací súd ďalej vyjadril, že právne názory súdov Slovenskej republiky nie sú jednotné v odpovedi na otázku, či je možné nárok na náhradu nemajetkovej ujmy poškodených príbuzných v dôsledku usmrtenia fyzickej osoby pri dopravnej nehode subsumovať pod termín škoda a či je možné takéto plnenie vyplatiť z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Odvolací súd sa v zrušujúcom uznesení priklonil k argumentácii vyplývajúcej z rozsudku Súdného dvora EÚ C-22/2012 ak k názorom, ktoré vykladajú pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. extenzívne a eurokonformne v tom zmysle, že tu použitý pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých.

17. Činnosť súdu v civilnom sporovom konaní musí rešpektovať okrem iného základné právne princípy, definované v čl. 1 až 18 CSP. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov CSP postup súdu pri ochrane ohrozených alebo porušených práv musí byť spravodlivý a účinný tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v

súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

18. Rozhodnutia všeobecných súdov majú vychádzať predovšetkým z právnych názorov, na ktorých sa zhodujú najvyššie súdne authority, ktorými sú na vnútroštátnej úrovni predovšetkým Ústavný súd SR a Najvyšší súd SR. Ak tu takáto zhoda existuje, dochádza k naplneniu princípu právnej istoty vtedy, ak je v obdobnej veci rešpektovaná ustálená rozhodovacia časť alebo je dané dôsledné vysvetlenie odklonu od takejto praxe. V dôsledku prirodzeného vývoja môže nastať situácia, že v dôsledku novej aktuálnejšej rozhodovacej činnosti už argumentačne neobstojí skorší právny názor najvyššieho súdneho orgánu.

19. Pokiaľ sa týka základu uplatňovaného nároku v prejednávanej veci, teda spornej pasívnej legitímácie žalovanej a s tým spojenou povinnosťou poisťovne zaplatiť z povinného zmluvného poistenia za svojho poisteného aj nemajetkovú ujmu, zdôrazňuje odvolací súd, že v ostatnom čase došlo k zreteľnému vývoju rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít smerom k postupnému príklonu k právnemu názoru, že náhradu nemajetkovej ujmy je možné vyplatiť ako nárok z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom.

20. Súd prvej inštancie posúdil základ uplatňovaného nároku, to znamená povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy, predovšetkým s poukazom na kasačnú záväznosť právneho názoru odvolacieho súdu, ktorý zrušil predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie, pričom argumentačne vychádzal aj z rozhodnutia Súdného dvora EÚ vo veci C-22/2012.

21. Podobný právny názor zastávali aj iné súdy. V čase rozhodnutia súdu prvej inštancie, teda ku dňu 26.02.2016, ešte neexistovalo rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/301/2012, ktorým v odvolaní argumentuje žalovaná a v ktorom NS SR zaujal právny názor, že pasívna legitímácia poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla usmrtením v dôsledku prevádzky motorového vozidla nie je daná. Odlišný právny názor však zaujal Ústavný súd SR.

22. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením zo 17.08.2016 č. k. I. ÚS 474/2016 - 17 odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa a. s. vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 17Co/243/2015. Týmto rozsudkom odvolací súd potvrdil názor Okresného súdu Považská Bystrica o pasívnej legitímácii poisťovne vo veci náhrady nemajetkovej ujmy. Ústavný súd SR v odôvodnení uznesenia vyslovil, že niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali právne závery rozsudku krajského súdu, ktoré sú dostatočne a presvedčivo odôvodnené. Ide predovšetkým o argumentáciu vzťahujúcu sa k pasívnej legitímácii žalovaného ako poisťiteľa, pritom odvolací súd vyložil pojem škoda použitý v zákone o PZP v ust. § 4 ods. 2 tohto zákona eurokonforme vychádzajúc z rozsudku ESD C-22/2012 vo veci Haasová a s odkazom na 3 Európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V tejto súvislosti poukázal aj na princípy európskeho deliktálneho práva, ktoré definujú škodu ako majetkovú alebo nemajetkovú ujmu na zákonom chránených záujmoch. Za rozhodujúci považoval fakt, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu. Ústavný súd SR poukázal na svoje predchádzajúce rozhodnutia, a to uznesenie sp. zn. III. ÚS 646/2015, kde v obdobnej veci konštatoval, že hoci Súdny dvor EÚ nie je oprávnený vykladať ustanovenie vnútroštátneho práva je zjavné, že vnútroštátne právo Českej republiky aj Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike toto poistenie upravuje zákon č. 381/2001 Z.z. Ústavný súd SR dospel k záveru o neopodstatnenosti sťažnosti s prihliadnutím na účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a zohľadnil zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaných prevádzkou motorového vozidla aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. Poukázal aj na obdobné rozhodnutie I. ÚS 206/2015 z 29.04.2015.

23. Uznesením Ústavného súdu SR z 11.10.2016, č. k. III. ÚS 666/2016-36, bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená sťažnosť obchodnej spoločnosti Kooperativa poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group. Išlo o sťažnosť vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok, základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k.

6Co/609/2014 -482 z 27.01.2015. V dôvodoch uznesenia (str. 12 a nasl.) Ústavný súd SR uvádza, že nie je jeho úlohou vysloviť jediný možný a jediný správny názor na problematiku interpretácie pojmu škoda použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení a dospieť k jednoznačnému záveru o tom, či sa krajský súd pri podávaní výkladu predmetného pojmu nedopustil takej svojvôle, ktorá by bola v zjavnom nesúlade so zaužívanými výkladovými praktikami, popierala by pravidlá formálnej logiky a extrémne by vybojovala z účelu a zmyslu relevantnej právnej úpravy. Ústavný súd zdôrazňuje, že esenciou sťažnosti je celkom konkrétne formulovaný právny názor sťažovateľa, podľa ktorého pojem škoda použitý v OZ ani pojem škoda na zdraví použitý v zákone o PZP nezahŕňa nemajetkovú ujmu, ktorú má na mysli OZ a preto takáto nemajetková ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením podľa zákona o PZP. Vzhľadom na túto argumentáciu Ústavný súd v ďalšej časti odôvodnenia (str. 13 až 19) sa podrobne a zrozumiteľne zaoberá vysvetlením postojov, ktoré ho viedli k právoplatným odmietnutiam predchádzajúcich sťažností sťažovateľa a vyjadruje sa aj k argumentom o chápaní pojmu škoda v slovenskom civilnom práve na podklade systematických súvislostí Občianskeho zákonníka a ako aj dlhodobu sa vyvíjajúcich názorov o materiálnej substancii pojmu škoda a i materiálnej podstate odlišného pojmu ujma. Zaoberá sa aj otázkou priameho a nepriameho účinku smerníc.

24. Z citovaného rozhodnutia Ústavného súdu SR je podľa názoru odvolacieho súdu najpodstatnejší záver, že ak slovenský zákonodarca do zákonného pojmu škoda použitého v zákone o PZP a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc do rozporu so zámerom tvorcu uijnej právnej regulácie identifikovaným Súdnym dvorom EÚ. Všeobecné súdy boli preto povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej uijnej regulácie.

25. Vo svetle všetkých uvedených záverov Ústavného súdu SR zotrúva odvolací súd aj v tejto prejednávanej veci na svojom závere o tom, že možnosť uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priamo proti poisťovni vyplýva z eurokonformného výkladu ust. § 4 ods. 2 písm. a zákona o PZP.

26. Odvolací súd ďalej považuje za potrebné uviesť, že nielen stabilná judikatúra Ústavného súdu SR dáva jasnú odpoveď na spornú otázku pasívnej legitímácie poisťovne v prípade náhrady nemajetkovej ujmy. K rovnakým právnym názorom sa hlási aj recentná judikatúra Najvyššieho súdu SR. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora SR proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 5C/351/2013 - 99 a Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8C/470/2014. Najvyšší súd SR v bode 28. odôvodnenia rozsudku uvádza, že pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda. Pre účel tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúcich v zásahu do ich práva do súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj z dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ teda podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. V ďalších bodoch odôvodnia Najvyšší súd SR sa rovnako prikláňa k eurokonformnému výkladu zodpovednostných smerníc (bod 31.), a k rozširujúcemu výkladu pojmu škoda pre účely zákona o PZP (bod 30. odôvodnenia).

27. Vzhľadom na citovanú judikatúru najvyšších súdnych autorít odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil pokiaľ sa týka základu uplatňovaného nároku tak, že zaviazal žalovaného na náhradu nemajetkovej ujmy.

28. Odvolací súd sa ďalej zaoberal odvolacou námietkou žalovanej voči rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie priznal obidvom žalovaným náhradu nemajetkovej ujmy po 50.000,- eur. V odôvodnení rozsudku (bod 18.) odcitoval niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré sa týkajú odškodnenia za stratu blízkej fyzickej osoby, skonštatoval tiež, pre rodičov strata dieťaťa

je utrpenie, ktoré je ťažké ohodnotiť a ide o individuálne prežívanie straty. Vzal do úvahy vek syna žalobcov a rozhodol o priznaní nemajetkovej ujmy po 50.000,- eur pre každého z rodičov.

29. Odvolací súd zastáva názor, že rozhodnutie o priznaní výšky nemajetkovej ujmy v prípade straty blízkej osoby je mimoriadne náročné, pretože vo vnútri každej rodiny prichádza k neopakovateľným individuálnym vzťahom a smrť spôsobuje následne pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny v dôsledku straty jej člena. Takýto zásah je u každej fyzickej osoby individuálny a preto je potrebné citlivo individuálne posudzovať náhradu nemajetkovej ujmy. Posudzovanie výšky nemajetkovej ujmy nemožno v žiadnom prípade znevažovať tým spôsobom, aby bola vnímaná ako „cena ľudského života“. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy nie je kompenzovať fyzickú absenciu zomrelého, ale pokúsiť sa nahradiť pozostalým nemateriálnu ujmu, prejavujúcu sa v ich konkrétnych subjektívnych pocitoch.

30. Odvolací súd však zdôrazňuje, že ani v tejto citlivej otázke nie je možnosť voľnej úvahy súdu neobmedzená, ale aj tu je potrebné rešpektovať princíp legitímneho očakávania, a to nielen na strane poškodených, ale aj na strane povinného subjektu. To znamená, že aj rozhodovanie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy musí rešpektovať určitú líniu rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít vo vzťahu k obdobným porušeniam individuálnych rodinných vzťahov.

31. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozsudku poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/22/2012, ktorým bola za smrť otca a manželky priznaná náhrada 23.000,- eur, a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/139/2011, ktorým bola za smrť dieťaťa priznaná náhrada po 15.000,- eur. V otázke výšky nemajetkovej ujmy sa rozhodnutia súdov Slovenskej republiky takisto líšia. Odvolací súd, okrem rozhodnutí citovaných súdom prvej inštancie, poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 13.04.2016 sp. zn. 6Cdo/60/2016, ktorým bolo odmietnuté dovolanie a v ktorom odvolací súd priznal žalobcovi za smrť manželky a dvoch detí sumu 45.000,- eur, ďalej na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/154/2010, ktorým bolo odmietnuté dovolanie voči rozhodnutiu o priznaní náhrady za smrť dcéry oboch rodičom po 17.000,- eur.

32. Odvolací súd prihliadol na túto rozhodovaciu činnosť a dospel k záveru, že s ohľadom na okolnosti prejednávanej veci, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, je primeraná výška nemajetkovej ujmy u oboch žalobcov po 25.000,- eur.

33. Odvolací súd preto potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výrokoch č. I. a II. v tom rozsahu, v ktorom súd prvej inštancie priznal oboj žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy po 25.000,- eur a nad tento rozsah bolo potrebné zmeniť napadnuté rozhodnutie a v prevyšujúcej časti žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy zamietnuť (§ 388 CSP).

34. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 CSP. Keďže odvolací súd zmenil rozhodnutie, rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Vychádzajúc z ust. § 255 ods. 1 CSP rozhodol odvolací súd, že žalobcovia mali vo veci úspech, pokiaľ ide o základ uplatneného nároku. Predmetom sporu bola samotná existencia pasívnej legitímácie žalovaného proti uplatneným nárokom, pričom súd prvej inštancie rovnako aj odvolací súd túto pasívnu legitímáciu žalovaného uznali a vyhovel žalobe, preto pokiaľ sa týka základu uplatneného nároku, rozhodol odvolací súd tak, že sa žalobcom priznáva náhrada trov prvoinštančného konania aj odvolacieho konania. V súlade s ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Odvolací súd podotýka, že pri rozhodovaní o výške je potrebné vychádzať z priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy.

35. Odvolací súd zrušil výrok č. V., ktorým súd prvej inštancie rozhodol o povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Keďže došlo k zmene napadnutého rozsudku a o výške súdneho poplatku za návrh je oprávnený rozhodovať výlučne súd prvej inštancie (§ 12 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov), neostávalo odvolaciemu súdu iné, ako zrušiť výrok o súdnom poplatku s tým, že o súdnom poplatku nanovo rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

36. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 420 - § 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval o prvej inštancii. Pri dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolávateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch uvedených v ust. § 429 ods. 2 CSP.